

Nr 579.

Av herrar **Malmqvist** och **Åqvist**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 221, angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 221 angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer föreslås, att riksdagen måtte besluta dels inrättandet av en statlig utlåningsfond ur vilken lån enligt vissa grunder skulle utgå och till vilken fond för budgetåret 1935/1936 skulle under femte huvudtiteln anvisas ett reservationsanslag å 30 000 000 kronor, dels att för samma budgetår ur förut angiven huvudtitel skulle anvisas ett förslagsanslag å 500 000 kronor avsett att utgå som familjebidrag enligt närmare angivna bestämmelser.

Trångboddheten för mindre bemedlade, barnrika familjer i städer och stadsliknande samhällen är ett problem, som länge och med alltmera framträdande styrka påkallat ingripande från det allmännas sida, då med säkerhet många andra sociala missförhållanden i vårt moderna samhällsliv i avsevärd grad sammanhånga med ifrågavarande förhållanden. Åtgärder i detta syfte torde därför vara av nöden.

Vid övervägande av de åtgärder, som därvid böra tillgripas, måste anledningen till dessa familjers trångboddhet och otillfredsställande bostadsförhållanden i övrigt beaktas. Förhåller det sig så, att tillgången på lämpliga bostäder är otillräcklig och behovet ej kan förväntas bliva tillgodosett genom enskilt initiativ, kan statens och det allmännas skyldighet att träda emellan för att fylla behovet anses föreligga. Förhållandet kan också bero på vissa fastighetsägares obenägenhet att upplåta lägenheter till familjer med flera barn, men en familjeförsörjare med god ekonomi kan i allmänhet ordna saken. Värre blir det för den, som — måhända på grund av vidriga omständigheter — har en strängt begränsad inkomst och ej kan erlagga den högre hyra en god lägenhet betingar, utan får nöja sig med en mindrevärdig sådan. Detta är helt säkert i de flesta fall den främsta anledningen till missförhållandena och då är den mest effektiva hjälpen en höjning av deras betalningsförmåga genom familjebidrag i enlighet med propositionsförslaget.

Å vissa orter har bostadsproduktionen numera nått en sådan omfattning, att tillgången på lägenheter är synnerligen god och svårighet t. o. m. förefinnes att få dem uthyrda. Härtill har bland annat bankernas rikliga penningtillgång och den låga räntan bidragit. Förutom den byggnadsproduktion, som framdrivits i syfte att erhålla en god kapitalplacering, ha ett flertal mindre bemedlade familjeförsörjare, då möjlighet förefunnits att er-

hålla lån, byggt egna hem, men många av dem ha under denna tid på grund av minskade arbetstillfällen och beskuren inkomst kommit i en mera brydsam ekonomisk situation än den som hyr lägenhet. Vid sådant förhållande torde det knappast vara lämpligt att genom utvidgad låneverksamhet från statens sida stimulera bostadsproduktionen på i propositionen angivet sätt. Man kan dessutom befara, att fastigheter av denna kategori komma att stå i en särklass av ej önskvärt slag. Vi anse därför, att den föreslagna vägen med inrättande av en statlig utlåningsfond för antytt syfte för närvarande ej bör beträdas.

Däremot vore det synnerligen önskvärt, om det i propositionen framlagda förslaget om familjebidrag kunde givas en utvidgad omfattning, så att dessa bidrag bleve tillgängliga jämväl för familjer som förhyra lämpliga bostäder hos enskilda, samt för sådana, som byggt eller ämna bygga egna bostäder. Bidraget bör därvid utgå lika för båda dessa kategorier efter liknande beräkningsgrunder som föreslagits i propositionen.

Härigenom komma bidragen att omedelbart och under åsyftad tid utgå till därtill berättigade familjer, varjämte den avkoppling från hyreshjälp, som vid förändrade förhållanden kan bli nödvändig, vore lätt att reglera.

Indirekt skulle även bostadsproduktionen härigenom komma att påverkas i önskvärd riktning genom bättre förutsättning för uthyrning av goda lägenheter. Såväl nybyggnadsbehovet som i all synnerhet kravet på förbättring av äldre lägenheter skulle säkerligen komma att tillgodoses.

Enligt vårt förmenande kan som stöd för den uppfattning vi här ovan angivit särskilt hänvisas till de i propositionen anförda yttranden, vilka avgivits av representanter för vårt lands främsta ekonomiska organ. Även om åstadkommandet av nya bostäder är en samhällsangelägenhet, som för problemets lyckliga lösning i längden kanske icke kan undvikas, bör man dock tillsvidare förenkla saken genom att i första hand pröva alternativet med hyresbidrag.

Vid bedömande av storleken av det belopp, som för budgetåret 1935/1936 skulle vara erforderligt, hänvisa vi till det reservationsanslag å 1 500 000 kronor, som i innevarande års statsverksproposition under femte huvudtiteln vid punkt 21 beräknats till främjande av bostadsförsörjning åt mindre bemedlade, barnrika familjer och föreslå, att samma belopp i stället måtte anvisas som förslagsanslag.

Med stöd av vad här anförts tillåta vi oss hemställa,

dels att Kungl. Maj:ts proposition nr 221, i vad den avser inrättandet av en statlig utlåningsfond, benämnd lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, icke måtte av riksdagen bifallas;

dels att det i samma proposition för budgetåret 1935/1936 under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget å 500 000

kronor måtte höjas till 1 500 000 kronor, att med den vidgade omfattning, som av oss angivits, utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som i propositionen förordats.

Stockholm den 9 april 1935.

G. Malmqvist.

Ernst Åqvist.
